

Bir sanatçının kumda bıraktığı izler

Alman sanatçı Birgit Maria Wolf'un "Kum Sandıkları" sergisi 7 hazirana dek BM Çağdaş Sanat Merkezi'nde görülebilir

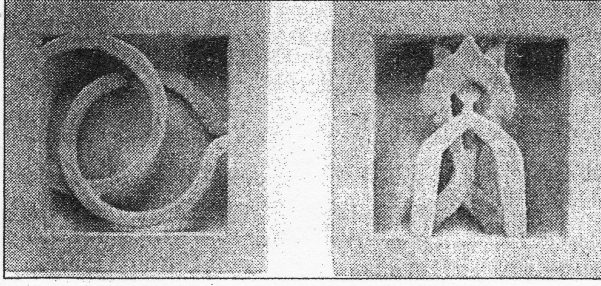
AHU ANTMEN

Alman sanatçı **Birgit Maria Wolf**'un BM Çağdaş Sanat Merkezi'nde sergilenen "**Kum Sandıkları**", izleyiciyi çocukluğun kum kalelerinden, çeşitli simgeler aracılığıyla kültürlerarası etkileşime taşıyan birer ortak bellek hazinesine götürüyor. Sanatçı, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden taşıdığı farklı tür ve renklerde kum tanecekleriyle çağrışım yoluyla izleyicinin önünde pencereler açan sandıklarında, çeşitli yorumlarla çoğalan öykücükler yapıyor.

Bu yıl nisan ayında eşi **Bernard Garbert** ile birlikte Marmara Üniversitesi'nde "**İki Durum**" başlıklı bir sergi açan ve bu sergide kum sandıklarıyla birlikte sergi mekânının orta yerine bir de kum havuzu koyarak şu sıralar ürettiği işlere bir ipucu veren, izleyiciyi yaratı sürecine bir anlamda ortak eden Birgit Maria Wolf'un sanatı, oyun kavramıyla yakından ilintili. Sanatçının yaratma dürtüsünü çocuğun oyunlarına benzeten **Freud**'ün düşünceleri ışığında Wolf'un küçük boyutlu kum sandıklarına baktığımızda, sanatçının tıpkı bir çocuk gibi kum havuzuna girerek bilinçaltına yerleşmiş çok sayıda imgeyi bu uçucu aynı zamanda yoğun malzemeye yeniden biçimlendirdiğini görüyoruz. Hangi çocuk, kum havuzunda oynamamıştır?

Kumdan pencereler

Çocuğun yaptığı kumdan kaleleri, dalgalar zaman içinde alıp götürür. Birgit Maria Wolf da bir açıdan dalgaların zamanın ve unutkanlığın alıp götürdüğü tarihin, kültürün kumdan kalelerini işaretler yoluyla yeniden kurguluyor. Bu işaretler ya da motifler, kimi zaman silinmiş bir kültürden arta kalan tarihi bir simge, kimi zaman sanatçının dün bellegine yerleşen bir imge olabiliyor. İzleyicinin önünde, soyut bir dünyanın pencereleri aralanıyor. Kum sandıklarının en ilginç tarafı, galiba izleyiciye de sonsuz bir hayali oyun olanakları sunması. Bu seramik benzeri yapıtların kum gibi bir malzemeye (nasıl) yapılmış olmasından kaynaklanan önce merak ve sonra dokun-

► Çocuğun yaptığı kumdan kaleleri, dalgalar zaman içinde alıp götürür. Birgit Maria Wolf da bir açıdan dalgaların - zamanın ve unutkanlığın - alıp götürdüğü tarihin, kültürün kumdan kalelerini işaretler yoluyla yeniden kurguluyor.

ma arzusu uyandırarak izleyiciyi adeta tahrik eden Birgit Maria Wolf, kum havuzundan -kaostan- muntazam kum sandıklarına -düzene- uzanıyor.

Kaostan düzene

Kaosa bir düzen vermek dürtüsü, Wolf'un sergi mekânını ele geçiren, kontrolüne alan ve mekâna adeta yeni bir kimlik kazandıran bazı başka işlerinde de görülüyor. Belki BM Çağdaş Sanat Merkezi, bir başka sergide sanatçının "**Domino**" serisine kendini bırakır? Wolf'un 1995 tarihli işi "**Domino**", yine tuval ve kum ile, bu kez oldukça büyük boyutlarda dikdörtgenler ve bunların üzerinde günlük yaşamda karşımıza çıkan her türlü işaretle -bilgisayar, dönüştürülebilir kâğıt, yüzme havuzu,

kadın, erkek, trafik ışıkları vs.- oluşturulmuş bir başka oyundu. Sanatçı, galeri mekânında domino oynuyordu.

Sanat aracılığıyla herhangi bir mesaj vermek gibi bir tavır içinde de değil Birgit Maria Wolf. Sanatçı, işlerinin daha çok görsel yönüyle ilgileniyor. Bu açıdan bakıldığında, sanatının asıl belirleyicisi, aslında kullandığı malzeme olan kum. Kumla tuval üzerinde bir doku oluşturmaya çalışan Birgit Maria Wolf, tıpkı, örnek gösterdiği **Yves Klein**'in monokrom resimlerinde olduğu gibi, izleyiciyi yarattığı dokunun karşısında şaşkın bırakıyor. Wolf'un sanatı, akıldan önce göze seslenen bir sanat. "**Çünkü**" diyor, "**göz her şeyi daha çabuk algılıyor.**" Yıllar önce tuttuğu bir günlüğü sı-

kılarak bırakan sanatçı, sözcüklerin değil, imgelerin diliyle konuşuyor.

Yalnızca ilgisini çeken simgeleri sanatına aktaran Birgit Maria Wolf, "**Bu işaretleri, kendi biyografime katıyorum. Ama onları aramıyorum... Sanki gelip beni buluyorlar. Her işaret, yeni bir sayfa açıyor yaşamımda. Bu sandıklar, bir bakıma oldukça otobiyografik**" diyor. Kum, bir anlamda geçen zamanı da simgeliyor. "**Kum hep hareket halinde**" diyor Wolf. Bu açıdan sergisine, belki, yaşamının kumla çekilmiş fotoğrafları da diyebiliriz.

1990'lı yılların başında New York'ta birbirine eklenmiş tuvallerle yarattığı dev boyutlu yelpazelerle-sanki galeri mekânıyla izleyici arasına perdeler ören ve giz, sınır, iletişim, "**aura**" gibi çeşitli kavramları irdeleyen Wolf'un yelpazesi, sonunda dairesel bir şekil kazanarak ömrünü tamamlamıştı. Sanatçının son yıllarda kumla giriştiği macera, küçük karelerde kurguladığı dünyalar ise daha uzun zaman süreceğe benziyor. Bir kere kum, adeta kendi başına yolculuklara çıkan, rüzgârla savrulan, yerinde duramayan bir malzeme. Sanatçı mı kumu ele geçirmiş, kum mu sanatçıyı? Buna karar vermek için, Wolf'un Türkiye'nin renk renk kumuyla yaptığı sandıkları mutlaka görmelisiniz.